

**ONTWERP VAN BIJZONDER DECREET HOUDENDE WIJZIGING VAN HET  
PROVINCIEDECREET VAN 9 DECEMBER 2005 EN VAN HET LOKAAL EN  
PROVINCIAAL KIESDECREET VAN 8 JULI 2011**

**MEMORIE VAN TOELICHTING**

**1. Algemene toelichting**

Dit ontwerp van bijzonder decreet geeft uitvoering aan een element van het Vlaams Regeerakkoord 2014-2019 dat verband houdt met de verkiezingen, namelijk de halvering van het aantal provincieraadsleden en aan de principiële beslissing van de Vlaamse Regering om de lijstenverbinding (apparentering) af te schaffen, genomen op 17 juli 2015 bij de goedkeuring van de conceptnota betreffende de voorbereiding van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 2018.

In zijn advies 48.756/3 over het voorontwerp van decreet houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen en houdende wijziging van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005, het Provinciedecreet van 9 december 2005 en het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wees de Raad van State op het volgende: "Wat betreft het invoeren van nieuwe bepalingen die de evenredige vertegenwoordiging afzwakken, dient evenwel te worden gewezen op artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 4<sup>o</sup>, eerste lid, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat bepaalt dat de gewesten bevoegd zijn voor het regelen van, onder meer, de verkiezing van de provinciale, gemeentelijke en binnengemeentelijke organen, met dien verstande dat decreten en ordonnanties die als gevolg hebben dat de evenredigheid van de zetelverdeling der stemmen vermindert, moeten worden aangenomen met de in artikel 35, §3, [van die bijzondere wet] bedoelde meerderheid", zijnde een tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen."

De halvering van het aantal provincieraadsleden heeft een negatieve weerslag op de evenredigheid van de zetelverdeling. Om die reden werden de bepalingen die hierop betrekking hebben, ondergebracht in een afzonderlijk voorontwerp van bijzonder decreet, dat met een tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen moet worden aangenomen. Over dat voorontwerp van bijzonder decreet bracht de Raad van State op 1 juli 2016 advies nr. 59.512/3 uit.

Op 18 juli 2016 bracht de Raad van State ook advies nr. 59.511/AV/3 uit over het voorontwerp van decreet houdende wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005, het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, het Digitaal Kiesdecreet van 25 mei 2012 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, waarin de afschaffing van de lijstenverbinding en de herindeling van de provinciedistricten waren opgenomen.

In beide adviezen van 1 en 18 juli 2016 wijst de Raad van State erop dat de bijzondere meerderheidsvereiste, neergelegd in artikel 6, §1, VIII, 4<sup>o</sup>, eerste lid, c), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, enkel geldt ten aanzien van 'decreten' die als gevolg hebben dat de evenredigheid van de zetelverdeling in verhouding tot de verdeling der stemmen vermindert. Bijgevolg moet niet een individuele maatregel, maar de volledige beoogde decretale regeling in ogenschouw worden genomen om te bepalen of de bijzondere meerderheidsvereiste van toepassing is. Maatregelen die de evenredigheid van het kiesstelsel verminderen, moeten desgevallend worden afgewogen tegen maatregelen die de evenredigheid van het kiesstelsel vermeederen.

In dit geval moet rekening worden gehouden met de bepalingen in het voorontwerp van decreet houdende wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005, het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, het Digitaal Kiesdecreet van 25 mei 2012 en

het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, waarmee de provinciedistricten worden heringedeeld en zodoende de kiesdistricten binnen elke provincie worden verruimd, hetgeen ertoe leidt dat de evenredigheid van de zetelverdeling in verhouding tot de verdeling van de stemmen, toeneemt. Ook moet rekening worden gehouden met de in datzelfde voorontwerp vervatte afschaffing van het systeem van de lijstenverbinding, hetgeen leidt tot een vermindering van de evenredigheid van de zetelverdeling.

Uit een simulatie van de zetelverdeling, gebaseerd op de stemresultaten van de provincieraadsverkiezingen van 14 oktober 2012, rekening houdend met de halvering van de aantallen provincieraadsleden, de afschaffing van de lijstenverbinding en de herindeling van de provinciedistricten, blijkt dat de afschaffing van het systeem van de lijstenverbinding inderdaad een vermindering van de evenredigheid van de zetelverdeling als effect kan hebben. Gevolg gevend aan het advies van de Raad van State, werden de bepalingen die betrekking hebben op de afschaffing van de lijstenverbinding, overgeheveld van het gewone ontwerpdecreet naar het bijzondere ontwerpdecreet.

Op de algemene opmerking van de Raad van State over de wijziging van artikel 5 van het Provinciedecreet werd ingegaan bij de opmaak van het voorliggende ontwerp van decreet.

De bepalingen van het ontwerp van bijzonder decreet vullen de bepalingen van het gewone ontwerp van decreet houdende wijziging van het Provinciedecreet van 9 december 2005, het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, het Digitaal Kiesdecreet van 25 mei 2012 en het decreet van 4 april 2014 betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges, aan. In dit laatste ontwerp wordt immers ook het aantal gedeputeerden van de provincie verminderd. Dit is ook, samen met de halvering van het aantal provincieraadsleden, een element van het regeerakkoord van 2014. Daarmee samenhangend wordt in dat laatste ontwerp van decreet ook de indeling van de provinciedistricten gewijzigd, gevolg gevend aan een uitspraak van de Raad van State. Meer informatie hierover is opgenomen in de memorie van toelichting bij dat ontwerp van decreet.

Het is aangewezen dat het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet en het ontwerp van bijzonder decreet gezamenlijk bespreekt. Als het Vlaams Parlement het eerste bij gewone en het tweede bij bijzondere meerderheid heeft aangenomen, kan de Vlaamse Regering van haar kant de beide decreten tegelijk bekrachtigen en afkondigen en kunnen zij samen in hetzelfde Staatsblad verschijnen.

## **2. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN**

### **Artikel 1**

Overeenkomstig artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen (hierna BWHI genoemd) moet een ontwerp van decreet vermelden of er een gewest- of gemeenschapsaangelegenheid wordt geregeld. Het huidige ontwerp betreft een gewestaangelegenheid waarbij het Vlaamse Gewest bevoegd is op grond van artikel 6, §1, VIII, van de BWHI.

### **Artikel 2**

Met dit artikel wordt het aantal provincieraadsleden per provincie gehalveerd.

### **Artikel 3**

Dit artikel schaft het systeem van de lijstenverbinding af.

#### **Artikel 4**

Als het systeem van de lijstenverbinding afgeschaft wordt, zoals bepaald in artikel 3 van dit ontwerp van decreet, dan wordt het eerste lid van artikel 113 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet zinloos. De 'gehele groep' kan dan immers geen getuige aanwijzen. Dit artikel 4 wijzigt daarom artikel 113 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet zodanig dat bepaald wordt dat voor de lijsten met dezelfde benaming en hetzelfde lijstnummer in verschillende provinciedistricten van eenzelfde provincie, slechts één persoon uit de groep van de getuigen voor de provinciedistrictshoofdbureaus de vergaderingen van het provinciaal hoofdbureau mag bijwonen; voor de andere lijsten mag de getuige van het provinciedistrictshoofdbureau ook de vergaderingen van het provinciaal hoofdbureau bijwonen.

#### **Artikelen 5 tot en met 7**

Als het systeem van de lijstenverbinding afgeschaft wordt, zoals bepaald in artikel 3 van dit ontwerp van decreet, dan moet er ook geen verdelingswijze worden voorzien van de zetels in de provinciedistricten waar gebruik is gemaakt van het recht om een lijstenverbinding aan te gaan. Artikel 7 van dit ontwerp van decreet heft deze verdelingswijze op en artikel 5 en 6 verwijderen het onderscheid tussen de twee soorten provinciedistricten.

#### **Artikel 8**

Als het systeem van de lijstenverbinding afgeschaft wordt, zoals bepaald in artikel 3 van dit ontwerp van decreet, dan moet ook de regeling rond lijstenverbinding bij buitengewone verkiezingen worden afgeschaft.

#### **Artikel 9**

Alle artikelen van dit ontwerp van decreet treden in werking op de tiende dag na datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad, behalve het artikel dat betrekking heeft op de samenstelling van de provincieraad, dat pas in werking treedt op de dag van de installatie van dit orgaan na de provincieraadsverkiezingen in 2018.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering,  
Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding,

Liesbeth HOMANS